

Työeläkelaitoksille

KATSAUS SOVELTAMISASIOISTA 2/97

TEL/YEL

OPINNÄYTETYÖ EI TYÖSUHTEESSA

Yhtiö pyysi lausuntoa siitä, onko korkeakouluissa, yliopistoissa, teknisen alan oppilaitoksissa tai ammattioppilaitoksissa tutkinnon suorittamiseen usein pakollisena liittyvästä alan opinnäytetyöstä maksettavasta korvauksesta suoritettava työeläkevakuutusmaksu.

ETK: Lausuntopyynnössä mainituin ehdoin tehty opinnäytetyö ei ole tapahtunut työsuhteessa yhtiöön. Tämän vuoksi yhtiö ei ole velvollinen vakuuttamaan kysymyksessä olevaa työtä tekeviä opiskelijoita TEL:n mukaan.

Opinnäytetyön tekeminen kuuluu kiinteästi opiskeluun ja oppilaitoksessa on opinnäytetyön tekijän ohjaava opettaja. Tosin työlle nimitään yhtiön puolesta valvoja, mutta hänen tehtävänä on toimia ainoastaan yhdyshenkilönä. Opinnäytetyön tekijä voi itse määrätä työaikansa ja sen, miten ja missä hän työn tekee. Opinnäytetyön tekijä ei ole yhtiön työnjohdon ja valvonnan alainen.

Opinnäytetyön tekijä saa työstä kokonaiskorvauksen. Hän ei saa yhtiön muiden työntekijöiden tavoin sairausajalta palkkaa eikä tes- tai sopimusperusteisia lisiä. Häntä ei myöskään tapaturmavakuuteta yhtiön puolesta, kuten yhtiön muut työntekijät. Opinnäytetyön tekijä vastaa opinnäytetyön puhtaaksikirjoituksesta ja siitä aiheutuvista kustannuksista.

Sopimuksessa mainitaan, että opinnäytetyön tekijä ei ole työsuhteessa yhtiöön. Sopijapuolten yhteisenä tarkoituksena on ollut, että kysymyksessä ei ole työsuhte. Myöskään verottaja ei yhtiön ilmoituksen mukaan pidä opinnäytetyöstä maksettua korvausta työsuhteesta maksettuna palkkana ja siitä ei siten tarvitse maksaa sosiaaliturvamaksua. ETK:n lausunto 17.7.1997, ETK sov11947 (tiedustelut Ritva Lehtinen)

* * *

RAVINTOLAN VAHTIMESTARI TYÖSUHTEESSA

Ravintola oli tehnyt vahtimestarin kanssa sopimuksen, jossa mainittiin mm., että vahtimestarit ovat itsenäisiä yrittäjiä. Sopimuksessa mainittiin myös, että vahtimestarit vastaavat itse sotu/TEL-maksuistaan.

ETK: työsuhteessa, TEL

Sopimuksessa oli määrätty palvelurahan suuruus. Sen muutoksista vahtimestarin on neuvoteltava ravintoloitsijan kanssa, jolta on myös saatava hyväksyminen muutokseen. Palveluraha sisältää mm. loma-korvauksen, lomaltapaluukorvauksen sekä korvauksen pekkas-päivistä. Loma-ajasta vahtimestarin on sovittava ravintoloitsijan kanssa. Työvuorot on sovittu. Toimenkuvaan kuuluu myös avustaminen ravintoloitsijan määräämissä muissa tehtävissä. Vaikka osapuolet olivat sopineet, että vahtimestari toimii itsenäisenä yrittäjänä, tosiasialliset työskentelyolosuhteet viittaavat työsuhteen olemassaoloon. Vakiintuneen soveltamiskäytännön mukaan eteisvahtimestarit ovat työsuhteessa olevia työntekijöitä.

ETK:n päätös 19.5.1997, ETKsov1670 (tiedustelut Ritva Lehtinen)

* * *

Eläkepalkka

KORVAUS TYÖSUHTEEN PÄÄTTÄMISESTÄ EI LEL-PALKKAA

X:llä oli LEL-työsuhde Ay:hyn ajalla 27.4. - 30.6.1993. X:n ja työnantajan kesken syntyi erimielisyyttä siitä, oliko työsuhde määräaikainen vai toistaiseksi voimassa oleva. X haki irtisanomisajan palkkaa ja muita saataviaan käräjäoikeudesta. Se katsoi, että X oli toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa Ay:hyn ja määräsi yhtiömiehet yhteisvastuullisesti maksamaan X:lle irtisanomisajan palkkaa 13 120 mk, vuosilomakorvausta 2 427 mk, odotusajan palkkaa 1 929 mk ja korvausta perusteettomasta työsuhteen päättämisestä 8 kuukauden palkkaa vastaavan määrän 55 040 markkaa sekä oikeudenkäyntikulut.

Ay valitti hovioikeuteen. Osapuolet sopivat riitansa asian ollessa siellä vireillä. Sopimusasiakirjan mukaan valittajat peruuttavat valituksen ja sitoutuvat yhteisvastuullisesti maksamaan X:lle yhteensä 50 000 mk. X luopuu kaikista mainitun summan ylittävistä vaatimuksista valittajia kohtaan.

Hovioikeus vahvisti sopimuksen ja totesi, että asianosaisten keskinäiset välit on tässä asiassa lopullisesti ratkaistu.

Hovioikeuden päätöksen jälkeen osapuolet tekivät vielä kirjalliseen täsmennykseen, jossa todettiin, että 50 000 mk:n korvaus työsuhteen päättämisestä on kokonaisuudessaan vahingonkorvausta.

ETK: Ei LEL-palkkaa

X ja Ay ovat sopineet riitansa ja hovioikeus on vahvistanut sopimuksen. X on saanut kokonaiskorvauksen perusteettomasta työsuhteen päättämisestä ja sopimuksessa on todettu, että X luopuu kaikista mainitun summan ylittävistä vaatimuksistaan yhtiömiehiä kohtaan. Täsmennetyt sopimuksen mukaan korvaus tarkoittaa vahingonkorvausta. X ei voi tämän jälkeen vaatia suurempaa korvausta. 50 000 mk on kokonaan vahingonkorvausta.

ETK:n päätös 16.5.1997, ETKsov1669 (tiedustelut Telma Syri)

* * *

MYEL

KONE- JA RAKENNUSTÖIHIN SOVELLETTIIN MYEL:Ä

X oli tehnyt Y:lle alunperin vastavuoroisuusperiaatteella korvattavaksi tarkoitettua rakennustyötä. X oli rakentanut Y:lle tallin, poistanut sen edestä kiviä ja tasoittanut pihaa konetyönä, siirtänyt saunamökkiä, raivannut sen perustaa, rakentanut portaat ja kuistin sekä tehnyt muitakin remonttitoita.

X haki palkkasaataviaan käräjäoikeudesta, joka vahvisti Y:n maksettavaksi tulevien tarvikkeiden ja työn hinnan. Käräjäoikeus vahvisti töiden hinnaksi 55 markkaa/tunti perusteena parhaiten palkatun kirvesmiehen eli mittamiehen tuntipalkka. Konetöistä käräjäoikeus vahvisti hinnaksi 130 markkaa/tunti. Oikeudenkäyntikulut jäivät X:n vastattaviksi. Tätä harkitessaan käräjäoikeus otti huomioon sen, että X:n asema oli yrittäjä, kun taas Y oli perushoitaja.

X valitti hovioikeuteen, joka pysytti käräjäoikeuden päätöksen, mutta määräsi Y:n maksettavaksi viivästyskorkoa.

Verotoimiston mukaan palkan osalta X:ää verotettiin palkansaajana, mutta konetyöstä MaatVL:n mukaan.

ETK: MYEL

X on työskennellyt omilla välineillään ja koneillaan, itse määräämään aikana ja käyttänyt omaa puutavaraansa ja muita tarvikkeitaan. Osapuolet ovat olleet yksimielisiä siitä, ettei X ole ollut työsuhteessa eivätkä tosiasialliset olosuhteet osoita muuta. MYEL:a sovelletaan maatilatalouden yhteydessä harjoitettuun toimintaan, jos sitä ei ole pidettävä eri yrityksenä. X:n työ on ollut osittain konetyötä, josta häntä on verotettu maatilatalouden tuloverolain mukaan. X on käyttänyt

tarveaineita ja työvälineitä, joita hän käyttää muutoinkin maatalataloudessaan.

ETK:n päätös 5.6.1997, ETK sov1672 (tiedustelut Telma Syri)

* * *

Ulkomailla työskentely

EU-SÄÄNNÖKSET JA MATKUSTAVA HENKILÖKUNTA

Suomen kansalainen X työskentelee lentoemäntänä ruotsalaiselle Airlines Ab:lle. Työsopimuksen hän on kuitenkin tehnyt Guernseyn saarella sijaitsevan agentuuriyhtiö M Ltd:n kanssa, joka on siirtänyt hänet Airlines Ab:n käyttöön. X on kirjoilla Suomessa, mutta asuu yli puolet vuodesta joko Kreikassa tai Turkissa, josta käsin hän lentää kesäisin. Talvikautena X lentää Suomesta käsin.

ETK: X:ään ei voida soveltaa Suomen työeläkelakeja.

X ei tee työtä Suomessa eikä suomalaisen työnantajan lukuun, joten Suomen kansallinen työeläkelainsäädäntö ei sinällään sovellu tilanteeseen.

EY-asetus 1408/71 ei koske Guernseyn saarta. Jos työoikeudellisena työnantajana pidetään Guernseyn saarella sijaitsevaa M Ltd:tä, työsuhteeseen eivät sovellu myöskään asetuksen säännökset matkustavasta henkilökunnasta, koska asetus edellyttää, että työnantajalla on kotipaikka jäsenvaltion alueella. Kanaalin saaria (m.l. Guernsey) ei koske myöskään nykyisin voimassa oleva Suomen ja Yhdistyneiden Kuningaskuntien välinen sosiaaliturvasopimus.

Jos taas voidaan katsoa, että työoikeudellinen työnantaja onkin Airlines Ab, koska työ käytännössä tehdään tämän yhtiön lukuun ja sen työehtojen mukaan, niin asetuksen säännökset matkustavasta henkilökunnasta soveltuisivatkin X:ään. Tällöin kyseeseen tulisi artiklan 14.2.a:n pääsääntö eli X:ään sovellettaisiin yrityksen kotipaikan, Ruotsin, sosiaaliturvalainsäädäntöä.

Koska X ei voi tulla Suomessa vakuutetuksi, ETK ei myöskään voi pätevästi arvioida sitä, onko työsuhde työeläkelakien mielessä katsottava olevan M Ltd:hen vai Airlines Ab:hen.

ETK:n kirje 28.7.1997, ETK sov11950 (tiedustelut Outi Lehmus)

* * *

TEL 1 c §

VAPAUTUS VAKUUTTAMISVELVOLLISUUDESTA

Suomalainen yhtiö pyysi 2.1.1997 vapautusta TEL 1 c §:n mukaisesta velvollisuudesta vakuuttaa TEL:n mukaisesti Singaporessa sijaitsevien tytäryhtiöidensä toimitusjohtajat. Toimitusjohtajat ovat työskennelleet Singaporessa jo useita vuosia ja heidän eläketurvansa haluttaisiin 1.1.1997 lukien järjestää kansainvälisessä vakuutusyhtiössä. Hakemuksen liitteeksi on saatu alustavat eläkesopimukset, eläkesitoumukset ja vertailevat eläkelaskelmat sekä työntekijöiden suostumukset.

ETK: Hakemukseen TEL:n mukaisesta vakuuttamisvelvollisuudesta vapauttamisesta suostutaan. Vapautus on voimassa 1.1.1997 alkaen.

Suomalaisen yhtiön singaporelaisten tytäryhtiöiden toimitusjohtajat ovat työskennelleet jo pitkään ulkomailla. Asiassa saadun selvityksen mukaan eläketurvan, jonka suomalainen yhtiö järjestää heille kansainvälisessä vakuutusyhtiössä, voidaan katsoa kokonaisuutena vastaavan TEL:n vähimmäisehtojen mukaista eläketurvaa. Kyseessä olevat henkilöt ovat myös antaneet suostumuksensa vaihtoehtoisen eläketurvan järjestämiseen.

Vapautus voidaan myöntää aikaisintaan sen kalenterikuukauden alusta, jona sitä on haettu.

ETK:n päätös 17.6.1997, ETK sov1674 (tiedustelut Pirjo Ouvinen)

* * *